Poštarina plaćena u gotovu.

ŽIVOT S CRKVOM

LITURGIJSKI TJEDNIK

SA NEDJELJNOM Sv. MISOM

Nemojte moliti što drugo preko sv. Mise, već molite samu sv. Misu.

Pijo X.

Sv. Misa XIX. nedjelje po Duhovima

God. I. 20. X. 1935. Broj 47.

Boja je ove nedjelje zelena.

25838

SADRŽAJ:

Što znači naslovna slika?

Slika nam vrlo lijepo prikazuje evanđelje današnje Mise, koje opet označuje nedjeljnu Misu i jesen crkvene godine.

Dvorana je kraljevskog doma ukrašena za svadbu. Sve je pripravljeno, samo što ovdje i jela imaju svoje značenje. Na stolu vidimo ribu (grčki znači »ihtis«, a to su opet kratice Isusova imena, pa je prvim kršćanima riba značila Spasitelja); kruh i vino označuju presv. Euharistiju. Za stolom smo mi kršćani. Sve su dobi zastupane: mali prvopričesnici sa svijećama, mladići i djevojke sa svjetiljkama milosti i ljubavi, zreli muževi i žene, umorni starci i starice. Svi gledaju na vrata, jedva čekaju da se otvore i da se na njima pokaže Spasitelj. I eno Ga, već je na vratima. Uzdignuta desnica nas tješi i opominje, a u lijevoj ruci nosi zapovijed, uvjet bez kojega niko neće biti primljen u kraljevstvo nebesko. Riječi »attendite legem meam = čujte zakon moj« iz današnje su početne pjesme.

Svima se uzvanicima na licu vidi da se slažu sa Spasiteljem, da su ispunili i ispunjavaju od Njega postavljen uvjet. Samo jedan mrko gleda, skrio se je pod stol svijestan da je sam kriv što na sebi nema čista odijela milosti, pa ne može Spasitelju da odgovori ni riječi. Kako je žalosno stanje ovog nesretnika! Neka Bog dade da se niko od nas ne nađe u ovakvom položaju kad Gospodin dođe!

ŽIVOT s CRKVOM

God. I. — XIX. nedjelja po Duhovima — Br. 47

Što nas uči nedjeljna sv. Misa?

Sve jasnijim crtama slika sv. Crkva posljednje došašće Isusovo. Ova nedjelja, osobito s evanđeljem, posve spada u jesen crkvene godine što je sada proživljujemo. Danas nam po prvi put Crkva jasno navješta da će Spasitelj doći. Onima koji Ga čekaju, koji čuvaju čistu haljinu posvećujuće milosti, koji vrše Njegove zapovijedi, bit će On nagrada i sreća. Svi drugi neka Ga se boje, jer će doći kao strog Sudac. Dajmo, otvorimo svoju dušu poukama svete Crkve, da nas ona nauči kako ćemo se pripraviti na taj veliki i odlučni čas!

1. EVANĐELJE O DOLASKU ISUSOVU.

Malo prije svoje smrti pripovijedao je Isus svećeničkim poglavicama i farizejima p r i č u o s v a d b i. Neki je kralj priredio svadbu svojemu sinu. Dva puta je poslao poziv građanima svoje prijestolnice. Najprije ih je pozvao, a onda ih je po poslanicima obavijestio kad se točno drži svadba. Ali građani se nijesu htjeli odazvati. Neki iz nemarnosti radije nego na svadbu odoše u svoja polja i trgovine. Drugi su bili još puno gori: uhvatiše sluge, zlostaviše ih i ubiše. Kralj se je na to naravski strašno rasrdio i poslao svoju vojsku da pogubi one ubojice, a njihove kuće uništi ognjem.

Malo čudno izgleda ova priča. Kako je moguće da se pozvani nijesu htjeli odazvati pozivu na svadbu, i to još na kraljevsku svadbu? Nije čudno ako se uživimo u tadanje prilike na istoku. Kraljevska svadba nije bila samo kućna svečanost, već od velikog političkog značaja za čitavu zemlju. Odazvati se svadbi kraljevog sina značilo je pokloniti se kralju i njegovom nasljedniku te se dragovoljno podvrći njihovoj vlasti. Tako je ovdje poziv na svadbu bio povod bune proti kralju, koja je onda kao takva bila kažnjena i uništena.

Sada pošalje kralj još jedamput svoje sluge da nađu gostiju, jer se kraljevska svadba svakako mora da održi. Zato sluge skupiše

sve koje su našli po putovima i raskršćima. Ništa nijesu izabirali, već doveli dostojne i nedostojne, dobre i zle. I tako se je dvorana za kraljevsku svadbu konačno ispunila. Sve je čekalo sada kralja. Napokon je došao i on da pozdravi i pregleda goste. Tako nađe jednoga bez svadbena odijela. Upita ga za uzrok, ali se on ne usudi da odgovori. Kralj je to smatrao kao uvredu svom veličanstvu, pa naredi slugama da tog nedostojnog gosta bace u najdublju tamnicu, gdje vlada potpuna tama i gdje odzvanja samo jauk i škripanje zuba.

Ovo je još čudnovatije, uprav nevjerojatno. Jest, ako ne izađemo iz današnjih prilika. Mi bismo radije očekivali da će tom siromahu kralj dati odijelo, a ne da će ga tako strašno kazniti samo zato što nema svečanog odijela. Ali na istoku je bilo onda, a i danas, drukčije. Naše svečano odijelo zapada mnogo novaca, ali na istoku se odijelo sastoji samo od velikog komada bijelog platna, kojim se ogrnu kao plaštem. Svaki čovjek, i najveći siromah, ima barem dva takova komada platna, od kojih jednoga nosi dok drugoga opere i opet promijeni. A uz to je bio običaj da kućedomaćina, a osobito kralj, dade odmah na vratima čisto odijelo svakom pozvaniku koji ga iz bilo kojeg uzroka nije imao. Ako je ko dakle u zaprljanom odijelu prisustvovao svadbi, bio je to znak osobito nemarnosti i nepoštovanja prema domaćinu. Uostalom i sama nam priča kaže da se je i sam nedostojni gost osjećao krivim pa nije našao ni jedne riječi u svoju obranu i opravdanje.

Tako razumijemo sadržaj priče. A sada da vidimo njezino značenje. Već su u starom zavjetu proroci rado upotrebljavali sliku ženidbe da označe vezu Boga sa svojim izabranim narodom. A i Spasitelj je sama sebe nazvao Zaručnikom čovječanstva, Crkve i svake pojedine duše. Sve što nam je Isus donio i sve što nam je obećao da će nam dati, za nas je kao pravi kraljevski pir. Svadba je dakle kraljevstvo Božje na zemlji.

Na tu su svadbu bili pozvani najprije Židovi. Proroci su im navještali da će doći Spasitelj. Neposredno prije Isusova dolaska pozivao ih je sv. Ivan Krstitelj, a kasnije su ih pozivali u Crkvu apostoli. Pa kako su poslanici bili primljeni? Posve kao u priči. Jedni se nijesu brigali za njihove propovijedi i otišli za svojim poslom. Drugi još zamrziše na Božje poslanike, pa ih išibaše, kao apostole, i ubiše, kao sv. Stjepana, sv. Jakova i onda toliko drugih. Dapače su se usudili da ubiju i samog Zaručnika, Isusa Krista. Mjera je bila puna, morala je doći kazna. Sav je narod preuzeo na se krivnju za Isusovu smrt. Kazna je bila dvostruka: 1. Židovi nijesu ušli u kraljevstvo Božje, u katoličku Crkvu; 2. Jeruzalem je 40 godina kasnije bio srušen, a Židovi poubijani i raspršeni.

Međutim su apostoli kao Božji poslanici otresli prah sa svojih nogu i otišli među pogane da ih pozovu na kraljevsku svadbu, u sv. Crkvu. Svatko može da uđe, nikome nije zabranjen ulaz. I tako se je dvorana napunila, Crkva raširila. Na putovima kojima su išli za sasvim drugim ciljem, i na raskršćima gdje nijesu znali kamo će, našao ih je Božji poziv, takla ih je Božja milost. Samo su se trebali odazvati, a sve drugo su našli u Crkvi. Ali kad za tako mali trud daje kralj tako veliku nagradu, On želi i hoće da se poziv uzme kako glasi: na kraljevsku svadbu. Toliko se barem pristoji da svatko dođe na kraljevsku svadbu u čistom odijelu, dotično da odijelo posvećujuće milosti što ga primi na sv. krstu, sačuva neokaljano. Bog je u svojoj dobroti išao još dalje, pa je ustanovio posebni sakramenat da po nesreći okaljano odijelo krsne nevinosti možemo opet oprati u sakramentu pokore, ali ako uza sve to, kad dođe, nađe koga sa zamazanim odijelom, onda ne može drugo nego da dotičnoga baci u najdublju tamnicu, gdje će vječno trpjeti.

Što je dakle Spasitelj htio da nauči svoje slušaoce s ovom pričom? Troje: Židovi su odbačeni, pogani su pozvani, pozvani moraju da žive čisto i pravedno.

Ali i nas hoće priča da mnogo toga nauči: i ja pripadam onima koje je kralj pozvao; na putu me je možda našao, nije pitao jesam li dostojan ili ne, jesam li dobar ili ne; bez ikakve svoje zasluge ušao sam u dvorac kraljevske svadbe. Da li cijenim tu sreću? Je li za me kršćanstvo doista svadba ili teški jaram kojega se neprestano hoću da otresem? I za me mora Isus da bude kraljevski Zaručnik. A samo jedno On traži: da držim Njegove zapovijedi i da tako sačuvam neokaljanost svoje krsne haljine. Bez toga je isključeno prisustvovanje kraljevskoj svadbi. Nije dakle dosta da sam upisan u krsnim maticama, da imam krsni list, da pripadam katoličkoj Crkvi, već svoj život moram da uravnam po zapovijedima Božjim.

Tako nam ova priča prikazuje Gospodina Boga s dvije strane: kao gostoljubivog Kralja koji nas poziva k sebi na svadbu, i kao strašnog Suca koji prijeti naklom. Izaberimo sami: ili dragog Zaručnika ili strašnog Suca. Što odaberemo, to će Bog potvrditi kad dođe. Posljednji sud neće biti drugo nego potvrda našega vlastitog izbora.

2. ŠTO HOĆE CRKVA DA NAM REČE?

Kad smo shvatili današnje evanđelje i njegovo značenje, treba da još doznamo što nam Crkva hoće da ovim evanđeljem i zašto nam ga baš u ovo doba čita. Već smo nekoliko puta rekli da se sada

nalazimo u jeseni crkvene godine. Ponavljamo to toliko puta, jer o tome kršćani tako malo znaju. Iz čitave crkvene godine poznaju samo Božić i Uskrs, a ni ne slute da svaka nedjelja ima svoje značenje u crkvenoj godini. Osobito se svojim značenjem ističu ove zadnje nedjelje po Duhovima, kad očekujemo Kralja našega Isusa Krista da nas primi u nebesku domovinu. Sv. Crkva hoće da se osjećamo kao tuđinci na zemlji, da smo uvjereni kako se još ne nalazimo kod kuće i zato da kroz ovo vrijeme često probudimo ufanje.

A za takvo raspoloženje možemo li naći ljepše slike od današnjega evanđelja! Mi se kršćani nalazimo okupljeni u sjajno rasvijetljenoj dvorani katoličke Crkve na kraljevskoj svadbi koju je nebeski Kralj priredio svome Sinu i nama. Naša najvažnija briga mora da bude kako ćemo sačuvati čistu haljinu krsne milosti, kako ćemo se čuvati grijeha dok dođe Kralj da nas posjeti. Kad će to biti? Na sudnjem danu za sve nas skupa i na času smrti za svakoga pojedinoga od nas. Puni dakle ufanja i čeznje gledamo sada u vrata kroz koja ima doći Gospodin. Neće puno proći, možda samo još kratko vrijeme, Kralj će doći i naša će vječnost biti zapečaćena.

Osim toga ova je evanđeoska priča ujedno i lijepa slika sv. Mise. U crkvi smo okupljeni kao u kraljevskoj palači, skupljeni smo s raznih puteva i raskršća, a svi čekamo da dođe Spasitelj. Misnikove će Ga riječi za vrijeme pretvorbe dozvati na oltar, Bog će nas pohoditi, ali ne samo da nas pozdravi, već da nas učini dionicima svoga otkupljenja, da nam dijeli darove koje nam je na križu zaslužio, da nas nahrani svojim vlastitim tijelom i svojom vlastitom krvlju. To je doista kraljevska, još više, nebeska svadba, na kojoj se blaguje nebeska hrana, sam Bog. Komu je sada korisna i spasonosna hrana, sigurno mu jednog dana neće biti strog Sudac, već dobri Otkupitelj, koji će nas konačno uzeti s ove crne zemlje da Ga uživamo kroz sve vjekove.

3. ČITAVA DANAŠNJA MISA SKUPA.

Iza ovih razjašnjenja jasna će nam biti čitava današnja Misa, a ujedno ćemo odmah uvidjeti kako je lijepa i puna iznesenih misli.

Odmah na ulazu u crkvu gledamo Isusa kao Kralja. U staro se je doba nad glavnim oltarom nalazila obično slika Krista Kralja, koji evo kao da nas poziva u današnjoj početnoj pjesmi: »Ja sam spasenje puka, iz koje god nevolje zavapite k meni, uslišat ću vas i bit ću vam Gospodin zauvijek.« A slijedećom nas opomenom

sjeća kako je naša najvažnija dužnost da slušamo i držimo Njegov zakon. Dakle jedna utjeha i jedna opomena, sve u duhu današnjeg evanđelja. Mi dobro razumijemo riječi Gospodnje, pa nam je odmah jasno da u nama dosada nije bilo sve u redu, pa Ga zato molimo u početnoj molitvi da od nas odaleči sve protivnosti pa da tako možemo izvršivati Njegov zakon. — Danas se po cijelom katoličkom svijetu slavi t. zv. misijska nedjelja, pa je treća početna, prikazna i popričesna molitva za širenje sv. vjere. I ta danas lijepo odgovara evanđelju, pa zato od srca molimo da Božjim poslanicima uspije što više pogana s puteva i raskršća dovesti na kraljevsku svadbu.

Poslanica lijepo nadopunja današnje evanđelje. Sv. Pavao nam jasno označuje što znači svadbeno ruho. Svaki kršćanin mora da izgleda kao novi čovjek. »u pravednosti i svetosti istinitoj«. A apostol ne ostaje samo kod općenitih uputa, već nam s nekoliko riječi tumači što je to kršćanska pravednost i svetost: ne smijemo lagati, ne smijemo se srditi, ne smijemo krasti. Upravo ta tri grijeha su znak nepravedna čovjeka. Srdžbom smo redovito nepravedni u mislima, lažju smo nepravedni u riječima, kradom smo nepravedni u djelima. Svijet je pun tih grijeha u svim mogućim oblicima. Kršćanin mora da bude pravedan i svet. A svetost se sastoji u izvršivanju djela ljubavi i milosrđa. Poslanica nas osim toga također sjeća našega svršetka. Kad nas naša narav zanese na srdžbu, moramo se umiriti prije nego zađe sunce, prije nego zapadne sunce našega života. Pravedni se i čisti moramo tada naći. Zato se pomirimo, po jednom drugom Spasiteljevom savjetu (Mat. 5, 25), sa svojim protivnikom brzo, dok smo s njim na putu. — Što nam pripovijeda evanđelje, to se sada zbiva, kako smo vidjeli, u sv. Misi, i to će se konačno sve izvršiti na koncu svijeta.

Koji mora da bude plod današnje sv. Mise? Spominjemo ga u pričesnoj pjesmi i u popričesnoj molitvi. Primajući Isusa uvjeravamo Ga da smo potpuno razumjeli Njegovu današnju opomenu, zato pjevamo: »Ti si zapovjedio da se zapovijedi Tvoje dobro čuvaju: o da bi se putovi moji upravili da čuvam odredbe Tvoje!« A poznavajući uz to svoju slabost, molimo neka ljekovito djelovanje sv. pričesti učini da vazda slijedimo Božje zapovijedi.

Sa sv. Mise pođimo u život opasanih bokova, svladavajući svoje opačine a vršeći Božje zapovijedi, i tako uvijek pripravni čekajmo Boga kao sluge Gospodara svojega dok se vrati s pira!

Sv. Misa XIX. nedjelje po Duhovima

Boja crkvenog ruha: zelena.

I. dio: PRIPRAVA.

1) PRISTUPNE MOLITVE ILI PJESME.

Pred oltarom se misnik prekriži (učini to, kršćanine, i ti kadgod vidiš ovdje znak †), a onda moli naizmjence s poslužnikom, koji zastupa puk:

Sacerdos: † In nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.
Introíbo ad altáre Dei.

Minister: Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

Ps. 42. - S. Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta: ab hómine iníquo et dolóso érue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: quare me repulísti, et quare tristis incédo, dum afflígit me inimícus?

S. Emítte lucem tuam et veritátem tuam: ipsa me deduxérunt, et adduxérunt in montem sanctum tuum et in tabernácula tua.

M. Et introíbo ad altáre Dei: ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

S. Confitébor Tibi in cíthara, Deus, Deus meus: quare tristis es, ánima mea, et quare contúrbas me?

M. Spera in Deo, quóniam adhuc confitébor illi: salutáre vultus mei, et Deus meus.

S Gloria Patri, et Filio, et Spirítui Sancto.

Misnik: † U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.
Pristupit ću k oltaru Božjem.

Poslužnik: K Bogu koji razveseljuje mladost moju.

M. Sudi mi, Bože, i rasudi parnicu moju s bezbožnim svijetom: oslobodi me od opaka i lukava čovjeka.

P. Jer si Ti, Bože, jakost moja: zašto si me dakle odbacio? Zašto idem tužan kad me muči neprijatelj?

M. Pošlji svjetlost svoju i istinu svoju: nek me one vode i dovedu na svetu goru Tvoju i u šatore Tvoje!

P. I pristupit ću k oltaru Božjem, k Bogu koji razveseljuje mladost moju.

M. Slavit ću Te uz kitaru, Bože, Bože moj: zašto si žalosna, dušo moja, i zašto me smućuješ?

P. Ufaj se u Boga, jer ću Ga još slaviti: On je spasenje moje i Bog moj.

M. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

M. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper: et in saecula saeculórum. Amen.

S. Introíbo ad altáre Dei.

M. Ad Deum, qui laetíficat juventútem meam.

S. † Adjutórium nostrum in nómine Domini.

M. Qui fecit coelum et terram.

S. Confíteor Deo omnipoténti... ómnibus sanctis, et vobis, fratres: quia peccávi... Ideo precor... omnes sanctos et vos, fratres, oráre pro me...

M. Misereátur tui omnípotens Deus, et dimíssis peccatis tuis, perdúcat te ad vitam aetérnam.

S. Amen.

M. Confíteor Deo omnipoténti, beátae Maríae semper Vírgini, beáto Michaeli Archángelo, beato Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et tibi, pater: quia peccávi nimis cogitatióne, verbo et ópere: mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, beátum Michaelem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos et te, pater, oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

S. Misereátur vestri omnípotens Deus, et dimíssis pec-

P. Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.

M. Pristupit ću k oltaru Božjem.

P. K Bogu koji razveseljuje mladost moju.

M. † Pomoć je naša u imenu Gospodina.

P. Koji stvori nebo i zemlju.

M. Ispovijedam se Bogu svemogućemu.... svima svetima i vama, braćo, da sam sagriješio... Zato molim... sve svete i vas, braćo, da se molite za me...

P. Smilovao ti se svemogući Bog, otpustio ti grijehe tvoje i priveo te u život vječni.

M. Amen.

P. Ispovijedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženom Mihovilu Arkanđelu, blaženom Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svima svetima i tebi, oče da sam sagriješio mnogo mišlju, riječju i djelom: (triput se udari u prsi) moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh. Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihovila Arkanđela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete i tebe, oče, da se moliš za me pred Gospodinom Bogom našim.

M. Smilovao vam se svemogući Bog, otpustio vam grijehe

cátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.
M. Amen.
S. † Indulgéntiam, absolutiónem et remissiónem peccatórum nostrórum tríbuat nobis omnípotens et miséricors Dóminus.
M. Amen.
S. Deus, tu convérsus vivificábis nos.
M. Et plebs tua laetábitur in te.
S. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.
M. Et salutáre tuum da nobis.
S. Dómine, exáudi oratiónem meam.
M. Et clamor meus ad te véniat.
S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.
S. Orémus.

vaše i priveo vas u život vječni.
P. Amen.
M. † Oproštenje, odriješenje i otpuštenje grijeha naših podao nam svemogući i milosrdni Gospodin.
P. Amen.
M. Bože, obazri se na nas i oživit ćeš nas.
P. I puk će se Tvoj veseliti u Tebi.
M. Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje.
P. I spasenje svoje daj nam.
M. Gospodine, usliši molitvu moju.
P. I vapaj moj k Tebi da dođe.

M. Gospodin s vama.
P. I s duhom tvojim.
M. Pomolimo se.

Uzlazeći k oltaru misnik tiho moli:

Ukloni od nas, molimo, Gospodine, opačine naše, da čistim srcem budemo dostojni ući u svetinju nad svetinjama. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molimo Te, Gospodine, da se dostojiš po zaslugama svetih Tvojih, kojih se moći ovdje nalaze (cjeliva oltar), **oprostiti sve grijehe moje. Amen.**

Ide na stranu poslanice, prekriži se i čita:

INTROITUS.

† Salus pópuli ego sum, dicit Dóminus: de quacúmque tribulatióne clamáverint ad me, exáudiam eos: et ero illórum Dóminus in perpétuum.

Ps. **Atténdite, pópule meus, legem meam: inclináte aurem vestram in verba oris mei.**

POČETNA PJESMA.

† Ja sam spasenje puka, govori Gospodin, iz koje god nevolje zavape k meni, uslišat ću ih i bit ću im Gospodin zauvijek.

Ps. **Čuj, puče moj, zakon moj, prigni uho svoje k riječima usta mojih.**

Glória Patri et Fílio et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípio et nunc et semper et in saecula saeculórum. Amen.

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i na vijeke vjekova. Amen.

Ponavlja se do psalma, pa na sredini oltara govori misnik naizmjence s poslužnikom:

S. Kýrie, eleison.
M. Kýrie, eleison.
S. Kýrie, eleison.
M. Christe, eleison.
S. Christe, eleison.
M. Christe, eleison.
S. Kýrie, eleison.
M. Kýrie, eleison.
S. Kýrie, eleison.

M. Gospodine, smiluj se.
P. Gospodine, smiluj se.
M. Gospodine, smiluj se.
P. Kriste, smiluj se.
M. Kriste, smiluj se.
P. Kriste, smiluj se.
M. Gospodine, smiluj se.
P. Gospodine, smiluj se.
M. Gospodine, smiluj se.

Glória in excélsis Deo. Et in terra pax homínibus bonae voluntátis. Laudámus te. Benedícimus te. Adorámus te. Glorificámus te. Grátias ágimus tibi propter magnam glóriam tuam. Dómine Deus, Rex coeléstis, Deus Pater omnípotens. Dómine Fili unigénite, Jesu Christe, Dómine Deus, Agnus Dei, Fílius Patris. Qui tollis peccáta mundi, miserére nobis. Qui tollis peccáta mundi, súscipe deprecatiónem nostram. Qui sedes ad déxteram Patris, miserére nobis. Quóniam tu solus Sanctus. Tu solus Dóminus. Tu solus Altíssimus, Jesu Christe. † Cum Sancto Spíritu in glória Dei Patris. Amen.

Slava Bogu na visini / I na zemlji mir ljudima dobre volje. / Hvalimo Te. / Blagosivamo Te. / Klanjamo Ti se. / Slavimo Te. / Zahvaljujemo Ti radi velike slave Tvoje. / Gospodine Bože, Kralju nebeski, Bože, Oče svemogući. / Gospodine Sine jedinorođeni, Isuse Kriste. / Gospodine Bože, Jaganjče Božji, Sine Oca. / Koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj se nama. / Koji uzimaš grijehe svijeta, primi našu molitvu. / Koji sjediš o desnu Oca, smiluj se nama. / Jer Ti si jedini Svet. / Ti si jedini Gospodin. / Ti jedini Svevišnji, Isuse Kriste. / † Sa Svetim Duhom u slavi Boga Oca. — Amen.

Misnik cjeliva oltar, okrene se k puku te ga pozdravi:

S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.

M. Gospodin s vama.
P. I s duhom tvojim.

Na strani poslanice čita:

COLLECTA. * **POČETNA MOLITVA.**

Orémus. Omnípotens et miséricors Deus, univérsa nobis adversántia propitiátus exclúde: ut mente et córpore páriter expedíti, quae tua sunt, líberis méntibus exsequámur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum.
M. Amen.

Pomolimo se! Svemogući i milosrdni Bože, svekolike nam protivnosti milostivo odaleči, da dušom i tijelom oslobođeni, što je Tvoje, slobodnom voljom izvršujemo. Po Gospodinu našem Isusu Kristu Sinu Tvojem, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova.
P. Amen.

Orémus. Da, quaesumus, omnípotens Deus: ut, sancti Joánnis Confessóris exémplo in sciéntia Sanctórum proficiéntes, atque áliis misericórdiam exhibéntes; ejus méritis, indulgéntiam apud te consequámur.

Pomolimo se! Podaj, molimo, svemogući Bože, da po primjeru blaženog I v a n a, priznavaoca, napredujući u mudrosti svetih i drugima iskazujući milosrđe, njegovim zaslugama postignemo od Tebe oproštenje.

Deus, qui omnes hómines vis salvos fíeri, et ad agnitiónem veritátis veníre: mitte, quaesumus, operários in messem tuam, et da eis cum omni fidúcia loqui verbum tuum; ut sermo tuus currat et clarificétur, et omnes gentes cognóscant te solum Deum verum, et quem misísti Jesum Christum Fílium tuum, Dóminum nostrum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum.
M. Amen.

Bože, koji hoćeš da se svi ljudi spase i da dođu do spoznanja istine, pošalji, molimo, poslenike u žetvu svoju i daj im da sa svim pouzdanjem naviještaju riječ Tvoju, pa da se riječ Tvoja razglasi i proslavi i da svi narodi spoznaju Tebe jedino pravoga Boga i onoga koga si poslao, Isusa Krista Sina Tvoga, Gospodina našega. Koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova.
P. Amen.

2) ČITANJA.

* **ČITANJE POSLANICE blaženoga Pavla apostola Efežanima (4, 23—28):**

Braćo! Obnovite se duhom uma svojega i obucite novoga čovjeka, koji je po Bogu stvoren u pravednosti i svetosti istinitoj. Zato odbacite laž i govorite istinu svaki sa svojim bližnjim, jer smo udovi jedan drugomu. Srdite se, ali nemojte griješiti, sunce da ne zađe nad srdžbom vašom. Nemojte dati mjesta đavlu. Ko je krao, da ne krade više, nego neka se radije trudi radeći svojim rukama, što je dobro, da ima što davati potrebnomu.

M. Deo grátias. | P. Bogu hvala.

GRADUALE. * **PJESMA IZA POSLANICE.**

Dirigátur orátio mea, sicut incénsum in conspéctu tuo, Dómine. Elevátio mánuum meárum sacrifícium vespertínum.

Neka se vine molitva moja, Gospodine, kao tamjan pred licem Tvojim. Uzdizanje ruku mojih kao žrtva večernja.

Allelúja, allelúja. Confitémini Dómino, et invocáte nomen ejus: annuntiáte inter gentes ópera ejus. Allelúja.

Aleluja, aleluja. Slavite Gospodina i zazivajte ime Njegovo, oglašujte među narodima djela Njegova. Aleluja.

Misnik prelazi na sredinu oltara i duboko sagnut tiho moli:

Očisti srce moje i usne moje, svemogući Bože: kako si usne Izaije proroka očistio ražarenim ugljenom, tako se dostoj mene blagim milosrđem svojim očistiti, da uzmognem dostojno naviještiti sveto evanđelje Tvoje! Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Dostoj se, Gospodine, blagosloviti! Neka bude Gospodin u srcu mojemu i na usnama mojim da dostojno i prikladno naviještim Tvoje evanđelje. Amen.

Misnik ide na drugu stranu i čita evanđelje, a vjernici stoje uspravno:

S. Dóminus vobíscum. | M. Gospodin s vama.
M. Et cum spíritu tuo. | P. I s duhom tvojim.

† SEQUENTIA S.ti EVANGELII * **† SLIJEDI SV. EVANĐELJE**

secúndum Matthaeum (22, 1-4). | po Mateju (22, 1—4).
M. Glória tibi, Dómine. | P. Slava Tebi, Gospodine.

U ono vrijeme govoraše Isus poglavicama svećeničkim i farizejima u pričama veleći: Kraljevstvo je nebesko slično nekom kralju koji načini svadbu sinu svojemu. I posla sluge svoje da zovu pozvane na svadbu, i ne htjedoše doći. Opet posla druge sluge govoreći: Recite pozvanima: Eto sam objed svoj pripravio, junci moji i utovljenici poklani su, i sve je gotovo: dođite na pir! Ali oni ne mariše, nego otidoše jedan u polje svoje, a drugi k trgovini svojoj. A ostali uhvatiše sluge njegove i izruživši ubiše ih. Kad to ču kralj, razljuti se i posla vojsku svoju te pogubi one ubojice, a grad njihov spali. Tada reče slugama svojim: Pir je istina pripravljen, ali koji bijahu pozvani, nijesu bili dostojni. Idite dakle na raskršća i koje god nađete, zovite na pir! I izišavši sluge njegove na putove, sabraše sve koje nađoše, zle i dobre; i napuni se svadba gostiju. A kad je poslije ušao kralj da vidi goste, ugleda ondje čovjeka koji nije bio u svadbenom ruhu. I reče mu: Prijatelju, kako si ušao amo nemajući svadbenoga ruha? A on zamuknu. Tada reče kralj slugama: Svežite mu ruke i noge, pa ga bacite u tamu najkrajnju, ondje će biti plač i škripanje zuba. Jer su mnogi zvani, ali je malo odabranih.

M. Laus tibi, Christe.	P. Hvala Tebi, Kriste.

Iza evanđelja redovito slijedi

PROPOVIJED.

Bez nje ti, kršćanine, ne bi smjela proći nedjelja. A slušaj je kao tumačenje riječi Božje i svakako učini barem jednu dobru odluku za danas i za ovu sedmicu.

CREDO.

Credo in unum Deum, Patrem omnipoténtem, factórem coeli et terrae, visibílium ómnium et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Fílium Dei unigénitum. Et ex Patre natum ante ómnia saecula. Deum de Deo, lumen de lúmine, Deum verum de Deo vero. Génitum, non factum, consubstantiálem Patri: per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines et propter nostram salutem descéndit de coelis. Et incarnátus est de Spíritu Sancto ex María Vírgine: Et homo factus est. Crucifíxus étiam pro nobis sub Póntio Piláto passus et sepúltus est. Et resurréxit tértia die, secúndum Scriptúras. Et ascéndit in coelum: sedet ad déxteram Patris. Et íterum ventúrus est cum glória judicáre vivos et mórtuos: cujus regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem: qui ex Patre Filióque procédit. Qui cum Patre et Fílio simul adorátur et conglorificátur: qui locutus est per Prophétas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclésiam. Confíteor unum baptísma in remissiónem peccatórum. Et exspécto resurrectiónem mortuórum. † Et vitam ventúri saeculi. Amen.

VJEROVANJE.

Vjerujem u jednoga Boga, / Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga / I u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorođenog Sina Božjega. / Koji je od Oca rođen prije svih vjekova. / Bog od Boga, svijetlo od svijetla, pravi Bog od pravog Boga. / Rođen, ne stvoren, jednobitan s Ocem i po kojemu je sve učinjeno. / Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sašao s neba. / (Ovdje pokleknemo.) I utjelovio se po Duhu Svetom iz Marije Djevice i postao čovjekom. / Raspet također za nas, mučen pod Poncijem Pilatom i pokopan. / I uskrsnuo treći dan, kako svjedoči sveto Pismo. / I uzašao na nebo, sjedi o desnu Oca. / I opet će doći sa slavom suditi žive i mrtve, i njegovu kraljevstvu neće biti konca. / I u Duha Svetoga, Gospodina koji daje život i izlazi od Oca i Sina. / Koji se s Ocem i Sinom skupa časti i slavi, koji je govorio po prorocima. / Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu. / Priznajem jedno krštenje za oproštenje grijeha. / I očekujem uskrsnuće mrtvih. / † I život budućega vijeka. Amen.

II. dio: PRIKAZANJE

Misnik cjeluje oltar, okrene se k puku te ga pozdravi:

S. Dóminus vobíscum.	M. Gospodin s vama.
M. Et cum spíritu tuo.	P. I s duhom tvojim.
S. Oremus.	M. Pomolimo se.

OFFERTORIUM.

Si ambulávero in médio tribulatiónis, vivificábis me, Dómine: et super iram inimicórum meórum exténdes manum tuam, et salvum me fáciet déxtera tua.

PRIKAZNA PJESMA.

Ako budem hodio u tuzi, oživjet ćeš me, Gospodine; na srdžbu neprijatelja mojih pružit ćeš ruku svoju i spasit će me desnica Tvoja.

PRINOS KRUHA I VINA.

Misnik otkrije kalež, uzdigne pliticu s hostijom i moli:

Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovaj neokaljan prinos koji ja, nevrijedni sluga Tvoj, prinosim Tebi, živomu i pravomu Bogu svojemu, za nebrojene grijehe i uvrede i nemarnosti svoje i za sve prisutne, a i za sve vjerne kršćane žive i mrtve: da meni i njima bude na spasenje u život vječni. Amen.

Na strani poslanice ulijeva vino u kalež, pa blagoslovi i dodaje nekoliko kapi vode moleći:

Bože, koji si dostojanstvo ljudske naravi divno stvorio i još ga divnije obnovio, daj da po tajni ove vode i vina postanemo dionici Božanske naravi onoga koji se je udostojao biti dionikom naše ljudske naravi. Isus Krist, Sin Tvoj, Gospodin naš, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

Opet u sredini oltara uzdigne kalež s vinom i moli:

Prinosimo Ti, Gospodine, kalež spasenja moleći blagost Tvoju, da s ugodnim mirisom uzađe pred lice Božanskog veličanstva Tvoga za spasenje naše i svega svijeta. Amen.

Pokrivši kalež misnik prignut moli:

Primi, Gospodine, nas duhom ponizne i srcem skrušene; i takva nek bude žrtva naša danas pred licem Tvojim, da Ti bude mila, Gospodine Bože!

Onda blagoslovi prikazane darove:

Dođi, Posvetitelju, svemogući vječni Bože, i blagoslovi ovaj prinos pripravljen svetom imenu Tvojemu!

Na strani poslanice misnik umivajući ruke govori (ps. 25):

Umivam u nevinosti ruke svoje, dok obilazim oltar Tvoj, Gospodine. Da glasno Tebe hvalim i pripovijedam sva čudesa Tvoja. Gospodine, zavolio sam krasotu doma Tvojega i mjesto gdje prebiva slava Tvoja. Ne daj, o Bože, da pogine s bezbožnima duša moja, i život moj s krvopijama. Na rukama su njihovim zločinstva, i desnica im je puna mita. A ja hodam u nevinosti, izbavi me i smiluj se meni! Noga je moja na pravom putu, u skupštinama ću Te blagosivati, Gospodine. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu! Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen.

Na sredini oltara sagnut moli:

Primi, sveto Trojstvo, ovaj prinos što Ti ga prikazujemo na spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista Gospodina našega i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla i ovih i svih svetih; neka njima bude na čast, a nama na spasenje, i neka se dostoje zagovarati nas na nebu oni kojih se mi spominjemo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Misnik cjeliva oltar, okrene se k puku i poziva ga:

S. **O r á t e, f r a t r e s: ut meum ac vestrum sacrifícium acceptábile fiat apud Deum Patrem omnipoténtem.**	M. **M o l i t e, b r a ć o, da moja i vaša žrtva bude prijatna Bogu Ocu svemogućemu.**

Poslužnik u ime puka odgovori:

M. **Suscípiat Dóminus sacrifícium de mánibus tuis ad láudem et glóriam nóminis sui, ad utilitátem quoque nostram, totiúsque Ecclésiae suae sanctae.**	P. **Neka primi Gospodin žrtvu iz ruku tvojih na hvalu i slavu imena svojega, a na korist našu i svekolike svete Crkve svoje.**

Misnik tiho odgovori: **Amen**, i onda tiho moli

SECRETA. ❋ PRIKAZNA MOLITVA.

Molimo, Gospodine, da nam ovi darovi što ih prikazujemo očima veličanstva Tvojega, budu na spasenje.

Primi, molimo, Gospodine, ove žrtve po zaslugama svetog priznavaoca svoga I v a n a i podaj, da ljubeći Tebe nada sve, a sve drugo radi Tebe, ugodimo Tebi srcem i djelima.

Pogledaj nas, Bože, zaštitniče naš, i obazri se na lice Krista svoga, koji je sama sebe dao za otkupljenje sviju, te učini da se od istoka sunčanoga do zapada slavi ime Tvoje među narodima i da se čista žrtva na svakom mjestu žrtvuje i prikazuje imenu Tvojemu. Po Gospodinu našem Isusu Kristu...

Zadnje riječi ove molitve govori na glas:

III dio: P O S V E Ć E N J E.

PRAEFATIO. ❋ SLAVOSPJEV.

S. **Per ómnia saecula saeculórum.** M. **Amen.**	M. **Po sve vijeke vjekova.** P. **Amen.**

S. Dóminus vobíscum.
M. Et cum spíritu tuo.
S. Sursum corda.
M. Habémus ad Dóminum.
S. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
M. Dignum et justum est.

S. Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Domine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus. Qui cum unigénito Fílio tuo et Spíritu Sancto unus es Deus, unus es Dóminus: non in uníus singularitáte persónae, sed in uníus Trinitáte substántiae. Quod enim de tua glória, reveláte te, crédimus, hoc de Fílio tuo, hoc de Spíritu Sancto sine differéntia discretiónis sentímus. Ut in confessióne verae sempiternaeque Deitátis, et in persónis propríetas, et in esséntia únitas, et in majestáte adorétur aequálitas. Quam laudant Angeli atque Archángeli, Chérubim quoque ac Seraflm: qui non cessant clamáre cotídie, una voce dicéntes:

Sanctus, sanctus, sanctus Dóminus, Deus Sábaoth. Pleni sunt coeli et terra glória tua. Hosánna in excélsis. † Benedíctus, qui venit in nómine Dómini. Hosánna in excélsis.

M. Gospodin s vama.
P. I s duhom tvojim.
M. Gore srca.
P. Imamo ih kod Gospodina.
M. Zahvalimo Gospodinu Bogu našemu.
P. Dostojno je i pravedno.

M. Uistinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svuda zahvaljujemo Tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože. Koji si s jedinorođenim Sinom svojim i s Duhom Svetim jedan Bog i jedan Gospodin, ne u jedinstvu jedne osobe, nego u Trojstvu jedne biti. Jer sve što, po Tvojem objavljenju, vjerujemo o slavi Tvojoj, to mislimo bez ikakve razlike i o Sinu Tvojemu da se u priznavanju pravoga i vječnoga Božanstva klanjamo i vlastitosti u osobama i jedinstvu u biti i jednakosti u veličanstvu; kojega hvale anđeli i arkanđeli, kerubi i serafi, koji ne prestaju klicati svaki dan složno govoreći:

Svet, svet, svet Gospodin Bog nad četama. Puna su nebesa i zemlja slave Tvoje. Hosana u visini.
† Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini.

Molitva za Crkvu.

Tebe dakle, preblagi Oče, ponizno molimo i prosimo po Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, Gospodinu našemu, da primiš i blagosloviš ove darove, ove poklone, ove svete neokaljane prinose što Ti ih prikazujemo, prije svega za svetu Tvoju Crkvu katoličku, da je se dostojiš po svemu svijetu umiriti, čuvati, ujediniti i upravljati, zajedno sa slugom svojim Papom našim Pijom i s biskupom našim... i sa svim pravovjernima i priznavaocima katoličke i apostolske vjere.

Spomen živih.

Spomeni se, Gospodine, slugâ i službenicâ svojih .... (sjetimo se živih, za koje želimo posebno moliti) i svih prisutnih, kojih Ti poznaješ vjeru i znaš bogoljubnost, za koje Ti prinosimo ili koji Ti prinose ovu žrtvu hvale za sebe i za sve svoje, za otkupljenje duša svojih i za spasenje i zdravlje svoje, i prikazuje svoje želje Tebi, Bogu vječnomu, živomu i pravomu.

U zajednici sa svetima.

Prinosimo Ti ih u zajednici slaveći najprije spomen slavne vazda Djevice Marije, Majke Boga i Gospodina našega Isusa Krista, pa i blaženih apostola i mučenika Tvojih: Petra i Pavla, Andrije, Jakova, Ivana, Tome, Jakova, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Šimuna i Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lovre, Krizogona, Ivana i Pavla, Kuzme i Damjana i svih svetaca Tvojih. Po njihovim nam zaslugama i molitvama podaj da nas u svemu zakriljuje Tvoja zaštita. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Držeći ruke nad darovima moli:

Ovaj dakle prinos nas slugu Tvojih, a i cijele obitelji svoje, molimo, Gospodine, umilostivljen primi, naše dane vodi u svojem miru i daj da se izbavimo od vječnog osuđenja, a da se pribrojimo stadu izabranika Tvojih. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Blagosivajući darove:

Udostoj se, molimo Te, Bože, učiniti ovaj prinos u svemu blagoslovljen, primljen, odobren, duhovan i prijatan, da nam postane tijelo i krv preljubljenog Sina Tvojega, Gospodina našega Isusa Krista!

PRETVORBA KRUHA I VINA.

Koji uoči svoje muke uze kruh u svete i časne ruke svoje, i podignuvši oči prema nebu k Tebi, Bogu Ocu svojemu svemogu-

ćemu, zahvali Ti, blagoslovi, prelomi i dade učenicima svojim govoreći: Uzmite i jedite od ovoga svi, jer

OVO JE TIJELO MOJE.

(Sada tri puta zvoni. Poklonimo se Isusu, pogledajmo sv. hostiju što je misnik diže, i sa sv. Tomom recimo: »Gospodine moj i Bože moj!« 7 godina i 7 četrdesetica oproštenja. — Tako učinimo i kod podizanja kaleža.)

Tako isto po večeri uze i ovaj preslavni kalež u svete i časne ruke svoje, iznova Ti zahvali, blagoslovi i dade učenicima svojim govoreći: Uzmite i pijte iz njega svi, jer

OVO JE KALEŽ KRVI MOJE NOVOGA I VJEČNOGA ZAVJETA, TAJNA VJERE, KOJA ĆE SE ZA VAS I ZA MNOGE PROLITI NA OTPUŠTENJE GRIJEHA.

Kolikogod puta budete ovo činili, na moju uspomenu činite.

Spominjanje otkupljenja.

Zato spominjući se, Gospodine, mi sluge Tvoje, a i sveti narod Tvoj, blažene muke, kao i uskrsnuća od mrtvih i slavnoga uzašašća na nebo istoga Krista, sina Tvojega, Gospodina našega, prinosimo preslavnom veličanstvu Tvojemu od Tvojih poklona i darova čistu žrtvu, svetu žrtvu, neokaljanu žrtvu, sveti kruh vječnog života i kalež vječnog spasenja.

Na ove žrtvene darove dostoj se svrnuti milostiv i vedar pogled i milo ih primiti, kao što si se dostojao milostivo primiti darove sluge svoga pravednoga Abela i žrtvu patrijarhe našega Abrahama i žrtvu koju Ti prinese veliki svećenik Tvoj Melkisedeh, svetu žrtvu, neokaljan prinos.

Duboko sagnut moli, pa onda cjeliva oltar:

Smjerno Te molimo, svemogući Bože, zapovjedi da ruke anđela Tvoga odnesu ovu žrtvu na uzvišeni oltar Tvoj pred Božansko veličanstvo Tvoje, da se svi koji se od ovoga oltara pričestimo i uzblagujemo presveto tijelo i krv Sina Tvoga, napunimo svakoga nebeskoga blagoslova i milosti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spomen mrtvih.

Spomeni se, Gospodine, i slugâ i službenicâ svojih, koji su otišli pred nama sa znamenjem vjere i počivaju u snu mira. (Sjetimo se napose svojih dragih pokojnika!) Udijeli, molimo, Gospodine, njima i svima koji u Kristu počivaju, mjesto rashlade, svjetlosti i mira! Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za nas.

Nobis quoque peccatoribus... (Govoreći ove riječi na glas misnik se udari u prsi:) I nama grešnicima, slugama Tvojim, koji se uzdamo u mnoštvo smilovanja Tvojih, dostoj se dati kakav dio i zajednicu s Tvojim svetim apostolima i mučenicima: s Ivanom, Stjepanom, Matijom, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom Marcelinom, Petrom, Felicitom, Perpetuom, Agatom, Lucijom, Agnezom, Cecilijom, Anastazijom, i sa svim svetim svojima. Pusti nas, molimo, u njihovu družbu ne gledajući na zasluge naše, nego samo na Tvoje milosrđe. Po Kristu Gospodinu našem.

Po kojemu, Gospodine, sva ova dobra vazda stvaraš, posvećuješ, oživljuješ, blagosivlješ i udijeljuješ nama.

Po Njemu i s Njime i u Njemu je Tebi Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava! (Nastavi na glas:)

IV. dio: PRIČEST.

PATER NOSTER.	OČE NAŠ I LOMLJENJE KRUHA.
S. Per ómnia saecula saeculórum.	M. Po sve vijeke vjekova.
M. Amen.	P. Amen.
S. Orémus. Praecéptis salutáribus móniti, et divína institutióne formáti, audémus dícere:	M. Pomolimo se! Spasonosnim zapovijedima potaknuti i Božanskom naukom poučeni usuđujemo se govoriti:
Pater noster, qui es in coelis: Sanctificétur nomen tuum: Advéniat regnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum cotidiánum da nobis hódie: Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.	Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime Tvoje, dođi kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja kako na nebu, tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas, i otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim, i ne uvedi nas u napast.
M. Sed líbera nos a malo.	P. Nego izbavi nas od zla.

Misnik odgovori tiho: Amen i nastavi:

Izbavi nas, molimo, Gospodine, od svih zala prošlih, sadanjih i budućih, te po zagovoru blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice

Marije i blaženih apostola Tvojih Petra i Pavla, Andrije i svih svetih (prekriži se pliticom te ju cjeliva) †daj milostivo mir dnevima našim, da pomoću milosrđa Tvoga budemo od grijeha vazda slobodni i od svakoga uznemirenja sigurni.

Po istom Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog.

Govoreći ove riječi misnik razlomi hostiju u tri dijela, pa nastavi na glas:

S. **Per ómnia saecula saeculórum.**	M. **Po sve vijeke vjekova.**
M. **Amen.**	P. **Amen.**
S. **Pax Dómini sit semper vobíscum.**	M. **Mir Gospodnji neka bude vazda s vama.**
M. **Et cum spíritu tuo.**	P. **I s duhom tvojim.**

Onda najmanji dio hostije spusti u kalež s riječima:

Ovo miješanje i posvećenje tijela i krvi Gospodina našega Isusa Krista neka bude nama koji ga primamo, za život vječni. Amen.

Udarajući se tri puta u prsi govori na glas:

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.	**Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se.**
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.	**Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se.**
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: dona nobis pacem.	**Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, daruj nam mir.**

Molitva za mir.

Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao apostolima svojim: »Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem«, ne gledaj na grijehe moje nego na vjeru Crkve svoje, i dostoj se nju po volji svojoj umiriti i ujediniti. Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova. Amen.

Molitve prije pričesti.

Gospodine Isuse Kriste, Sine Boga živoga, koji si po volji Očevoj uz sudjelovanje Duha Svetoga smrću svojom oživio svijet,

oslobodi me ovim presvetim tijelom i krvlju svojom od svih grijeha mojih i od svakoga zla. Daj mi da se vazda držim zapovijedi Tvojih, i ne dopusti da se ikada odijelim od Tebe. Koji s istim Bogom Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vijekova. Amen.

Primanje Tijela Tvoga, Gospodine Isuse Kriste, koje se ja nedostojan usuđujem blagovati, neka mi ne bude na sud i osuđenje, već neka mi po blagosti Tvojoj čuva dušu i tijelo i liječi od grijeha. Koji živiš i kraljuješ Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

PRIČEST MISNIKA I VJERNIKA.

Poklekne, uzme u ruke sv. hostiju i govori:

Kruh ću nebeski uzeti i ime ću Gospodnje prizvati.

Udarajući se u prsi moli na glas tri puta:

Dómine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.	**Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.**

Prekriži se i pričesti se sa sv. Tijelom:

Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život vječni! Amen.

Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio? Kalež ću spasenja uzeti i ime ću Gospodnje prizvati. Hvaleći prizvat ću Gospodina i od svojih ću se neprijatelja osloboditi.

Prekriži se i pričesti se sa sv. Krvlju:

Krv Gospodina našega Isusa Krista čuvala dušu moju za život vječni! Amen.

Ako možeš, kršćanine, sad se pričesti! Pobožno prati sv. Misu, pa se možeš pričestiti bez posebnih pripravnih molitava. Vjernici govore: **Ispovijedam se...** a misnik: **Smilovao vam se...† Oproštenje...** (sve kao na početku mise.

Onda misnik okrenut k puku pokazuje sv. čestice i govori:

S. **Ecce Agnus Dei, ecce, qui tollit peccáta mundi.**	M. **Evo Jaganjac Božji, evo koji uzima grijehe svijeta.**
Dómine, non sum dignus...	**Gospodine, nisam dostojan...** (tri puta kao gore).
Corpus Dómini nostri Jesu	**Tijelo Gospodina našega**

Christi custódiat nimam tuam in vitam aetérnam. Amen.

Isusa Krista čuvalo dušu tvoju za život vječni. Amen.

(Ako ne možeš stvarnim, pričesti se barem duhovnim načinom: pobudi u srcu živu želju da primiš Isusa i Njegovu milost te izmoli pobožno gornje molitve! Bez pričesti je sv. Misa zapravo manjkava.)

Dok ispire kalež vinom i vodom, misnik tiho moli:

Što smo ustima blagovali, Gospodine, daj da čistim srcem primimo i neka nam vremeniti dar bude neprestani lijek!

Tijelo Tvoje, Gospodine, koje sam blagovao, i krv koju sam pio, neka prione uz srce moje; i ne daj da ostane grješna ljaga u meni, koga su okrijepila čista i sveta otajstva. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Pokrivši kalež na strani poslanice čita:

COMMUNIO. PRIČESNA PJESMA

Tu mandásti mandáta tua custodíri nimis: útinam dirigántur viae meae, ad custodiéndas justificatiónes tuas.

Ti si zapovjedio da se zapovijedi Tvoje dobro čuvaju; o da bi se putovi moji upravili da čuvam odredbe Tvoje!

Opet na sredini cjeliva oltar, okrene se k puku i pozdravi:

S. **Dóminus vobíscum.**
M. **Et cum spíritu tuo.**

M. **Gospodin s vama.**
P. **I s duhom tvojim.**

Na strani poslanice moli:

POSTCOMMUNIO. POPRIČESNA MOLITVA.

Orémus. Tua nos, Dómine, medicinális operátio, et a nostris perversitátibus cleménter expédiat, et tuis semper fáciat inhaerére mandátis. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saeculu saeculórum.

M. **Amen.**

Pomolimo se! Tvoje, Gospodine, ljekovito djelovanje neka nas milostivo oslobodi od naših opačina i neka učini da vazda slijedimo Tvoje zapovijedi. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu Sinu Tvojem, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova.

P. **Amen.**

Orémus. Pretiósi córporis et sánguinis tui, Dómine, parti delíciis, tuam súpplices deprecámur cleméntiam: ut, sancti Joánnis Confessóris tui méritis et exémplis, ejúsdem caritátis imitatóres effécti, consórtes simus et glóriae.

Pomolimo se! Nahranjeni preslatkim i dragocjenim tijelom i krvlju Tvojom smjerno molimo, Gospodine, blagost Tvoju, da po zaslugama i po primjeru svetog priznavaoca Tvoga Ivana nasljedujući njegovu ljubav postanemo i dionicima njegove slave.

Redemptiónis nostrae múnere vegetáti: quaesumus, Dómine; ut hoc perpétuae salútis auxílio, fides semper vera profíciat. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum.

M. **Amen.**

Nahranjeni darom našega otkupljenja molimo, Gospodine, da ovim pomagalom vječnoga spasenja prava vjera vazda napreduje. Po Gospodinu našem Isusu Kristu Sinu Tvojem, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova.

M. **Amen.**

* OTPUST I BLAGOSLOV.

Opet na sredini cjeliva oltar, okrene se k puku i pozdravi:

S. **Dóminus vobíscum.**
M. **Et cum spíritu tuo.**
S. **Ite missa est.**
M. **Deo grátias.**

M. **Gospodin s vama.**
P. **I s duhom tvojim.**
M. **Idite, Misa je svršila.**
P. **Bogu hvala.**

Prignut moli na sredini oltara:

Neka Ti bude, sv. Trojstvo, ugodan poklon sluge Tvoga i daj da žrtva, koju sam ja nedostojan prinio pred Veličanstvo Tvoje, bude Tebi prijatna, a meni i svima za koje sam je prinio neka po milosrdu Tvojem bude korisna. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Cjeliva oltar, digne pogled, pokloni se križu i blagoslovi puk, koji kleči:

S. **Benedícat vos omnípotens Deus, † Pater, et Fílius, et Spíritus Sanctus.**

M. **Amen.**

M. **Blagoslovio vas svemogući Bog, † Otac, i Sin, i Duh Sveti.**

P. **Amen.**

ZADNJE EVANĐELJE.

S. **Dóminus vobíscum.**
M. **Et cum spíritu tuo.**

M. **Gospodin s vama.**
P. **I s duhom tvojim.**

S. † Inítium sancti Evangélii secúndum Joánnem.	M. † Početak svetog evanđelja po Ivanu.
M. Glória tibi, Dómine.	P. Slava Tebi, Gospodine.

M. U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Bog bijaše Riječ. Ova bijaše u početku kod Boga. Sve je po njoj postalo i bez nje ništa nije postalo što je postalo. U njoj bijaše život i život bijaše svijetlo ljudima. I svijetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuze. Poslan bi čovjek od Boga, komu bijaše ime Ivan. Ovaj dođe sa svjedočanstvom da svjedoči za svijetlo, da svi vjeruju po njemu. On ne bijaše svijetlo, nego da svjedoči za svijetlo. Bijaše svijetlo istinito, koje obasjava svakog čovjeka koji dolazi na ovaj svijet. Na svijetu bijaše i svijet je po njemu postao, a svijet ga ne upozna. K svojima dođe i svoji ga ne primiše. A koji ga primiše, dade im vlast da budu djeca Božja, onima koji vjeruju u ime Njegovo, koji nisu rođeni ni od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego od Boga. (Ovdje pokleknemo.) I R i j e č j e t i j e l o m p o s t a l a i prebivala među nama i vidjesmo slavu Njegovu, slavu kao jedinorođenoga od Oca, puna milosti i istine.

M. Deo grátias.	P. Bogu hvala.

Iza tihe sv. Mise misnik s pukom moli tri puta **Zdravo Marijo**, jedamput **Zdravo Kraljice**, jednu molitvu za uzvišenje sv. Crkve i drugu za zagovor sv. Mihovila. Na koncu tri puta reče: **Presveto Srce Isusovo**, a puk odgovori: **Smiluj nam se!**

Za život preko sedmice.

Naš je listić liturgijski, a ne misijski. Ali ipak ne bi bio crkven, kad danas ne bi naglasio potrebu i važnost rada za m i s i j e. Uostalom i sama je sv. Crkva zadnjih godina umetnula u liturgiju sv. Mise one tri molitve za širenje sv. vjere, što smo ih sada molili preko sv. Mise. I doista su liturgijski i misijski pokret srodni, teku iz istog izvora, oba su znak života i životne snage katoličke Crkve, jedan prema unutra, a drugi prema vani. Zato ćemo i mi ovdje s liturgijskog stanovišta istaknuti dvije misli koje nas sile da molimo i radimo za misije.

1) Liturgija je život s Crkvom. Uzmimo najprije drugu riječ: C r k v a. Danas smo ponovno opet naglasili kako moramo mi katolici biti sretni, što nas je Bog pozvao s puteva i raskršća na kraljevsku svadbu. Mi posjedujemo najviše što može posjedovati čovjek na zemlji: Boga, i samo još čekamo uživanje najveće što ga čovjek uopće može da uživa: objavljenje, gledanje i potpuno uživanje Boga. Kako smo sretni! Ali naša sreća ne može da bude potpuna dok znamo da sva naša po Bogu braća i sve duše Kristovom krvlju otkupljene nijesu tako sretne kao mi. Sadašnji je sv. Otac Papa, kojemu će povijest uz sve ostale naslove dati i naslov misijskog pape, rekao: »Kad više puta mislimo, da je još miljarda nevjernika, naš se duh ne može da smiri.« Izvor je to njegove strašne odgovornosti, jer na njega najviše pada strašno breme Isusove zapovijedi: »Idite i naučavajte sve narode!« Obične vjernike ne tereti takav osjećaj odgovornosti, ali ljubav ih nuka i sili, da i oni rade na proširenju sv. Crkve, da i oni na bilo koji način pomažu rad na spasavanju bijednih pogana. Sve odredbe vrhovnog Kristova namjesnika i naših biskupa su uzaludne, ako se svi vjernici ne odazovu. A i svih se vjernika tiče druga Isusova zapovijed: »Molite Gospodara žetve da pošalje poslanike u svoju žetvu.« Eto, polje se već bijeli za žetvu, uprav naše doba mora da učini za obraćenje poganskog svijeta što još nijedno doba nije učinilo, jer bi inače moglo biti prekasno. Kako bi žalosno bilo, kad ne bismo katolici upoznali svoj čas. Dobri Pastir uzdiše na gorama koje još nikada nijesu čule Njegova glasa, ali i sve prave ovce Kristova stada moraju da žale sve one koje još nijesu došle u Kristovo stado, a On ih je već davno pozvao i za njih, jednako kao i za nas, na križu umro.

2) Što ko više uživa sv. Crkvu, što ko više živi s Crkvom, to ga uprav taj ž i v o t s Crkvom sili da misli i radi za one koji taj život ne uživaju. Kroz čitavu se crkvenu godinu moramo sjećati onih koji za crkvenu godinu i ne znaju, ne proživljavaju je, ne rastu snjom i ne zriju za nebo. Svakog blagdana našu sreću mora da prati tužna pomisao: koliko je ljudi koji za ovaj blagdan ne znaju. Dà, ne možemo se potpuno radovati Isusovom dolasku o Božiću, dok Ga još tolika mnoštva čekaju; ne možemo posve radosni s Njim uskrsnuti, dok većina sjedi još u sjeni smrti; ne možemo nesmetano uživati slatko općenje s Isusom u presv. Sakramentu, dok još miljarda naše braće čezne za Božjom blizinom; ne možemo osjetiti svu nježnost i ljepotu Marijinih blagdana, dok toliko njezine duhovne djece ne zna za majčinu ljubav svoje nebeske Majke; ne možemo se svim srcem veseliti sa svecima i slaviti njihovo i naše otkupljenje, dok na toliko Adamovih sinova još nije primjenjeno Kristovo otkupljenje.

Kršćani, Crkva traži, život s Crkvom nužno traži da radimo za misije. Kako? Reći ćemo kratko s biskupom Slomšekom: »Molitve i milostinje su dva krila na kojima glas evanđelja leti po cijelom svijetu.«

Sveci ove sedmice.

Nedjelja: SV. IVAN KANTIJE, priznavalac. Poljski narodni svetac, zaštitnik Poljske. Bio je najprije profesor na sveučilištu u Krakovu, a onda župnik, ali ga je strašila odgovornost za duše, pa je opet preuzeo profesorsku stolicu. Posebno je bio pobožan muci Spasiteljevoj, pa je zato hodočastio u sv. zemlju. Na osobit je način bio odan i svetoj Stolici, tako da je četiri puta, i to pješice i s putnom prtljagom na leđima, pošao u Rim. Vršio je izvanredna djela pokore, a poznato je osobito njegovo pomaganje siromaha te preziranje zemaljskih dobara. Tako su ga jedan put na putu u Rim opljačkali razbojnici. Pitali su ga, da li još što ima, a on je odgovorio da nema. Oni onda pobjegli, a on našao u rubu plašta nešto zlatnog novca, te ih stao zvati da im i to izruči. I razbojnici su se ganuli nad tolikom prostodušnošću, pa mu povratiše i ono što su prije bili odnijeli. Sveto je umro g. 1562.

Ponedjeljak: SV. HILARION, opat. Rodom je iz Palestine. Kad je čuo za sv. Antuna pustinjaka, ode k njemu u pustinju i postade njegov učenik. Kad mu umriješe roditelji, sve svoje proda i razdijeli siromasima, a sam kao petnaestgodišnji mladić posve se povuče u pustinju, gdje je bio zadovoljan s jednom haljinom, a za hranu su mu dostajale divlje smokve i sok od raznih trava. Ljubio je skromnost i samoću, pa kad se je glas o njegovoj svetosti svuda širio, bježao je iz jedne zemlje u drugu. Iz Egipta pođe na Siciliju, sa Sicilije u Dalmaciju, gdje se je nastanio u okolini Cavtata. U to je doba, po svjedočanstvu sv. Jeronima, naša Dalmacija osobito po otocima, bila puna pobožnih pustinjaka. Pred smrt se preseli na Cipar, gdje sveto preminu oko god. 372 kao 80-godišnji starac. Kad mu se duša borila sa smrcu, sokolio ju je: »Izađi, što se bojiš? Izađi, dušo moja, što okliјevaš? Skoro sedamdeset godina služiš Kristu, pa se smrti bojiš?«

Četvrtak: SV. RAFAEL, arhanđeo. Njegovo nam je djelovanje već poznato iz Tobijine knjige. Ovdje ćemo donijeti nekoliko riječi sv. Bonaventure što ih čitamo u današnjem breviјaru: »Rafael znači Božji lijek. Na tri nam načina iskazuje Rafael dobročinstva, kad nas liječi. Najprije nas navodi na gorčinu pokajanja. Zato je rekao mladom Tobiji: »Kad uđeš u kuću, namaži ocu svojemu oči ribljom žuči.« Zašto nije mogao Rafael sam to učiniti? Jer ne daje pokajanje već samo mu pokazuje put. A žuč označuje gorčinu pokajanja, koje liječi oči duše. U knjizi sudaca kaže anđeo Gospodnji: izveo sam vas iz Egipta, iskazao sam vam ta i ta dobročinstva, a narod stade na to plakati, tako da je ono mjesto prozvalo »mjesto od plača«. Predragi anđeli nam kroz čitav dan pripovijedaju o Božjim dobročinstvima, donose nam ih u pamet i govore: Ko te je stvorio, ko te je otkupio? Što si učinio, koga si uvrijedio? Ako se sjetiš ovoga, nemaš drugoga lijeka nego da plačeš. — Rafael nas zatim oslobađa od robovanja sotoni sjećajući nas Kristove muke. Zato je rekao: »Kad metneš komadić ribljega srca na žeravicu, dim od njega tjera svaku vrst sotone.« A kad je Tobija sažgao komadić srca na žeravi, uhvati Rafael sotonu i sveza ga u pustinji gornjega Egipta. Što to znači? Zar nije mogao Rafael svezati sotonu i da nije sažgao srce na žeravici? Zar je riblje srce dalo anđelu takovu moć? Nikako. Ništa ne bi bio mogao, da nije tu bilo otajstvo. Po ovome nam je dao razumjeti, da nas sada ništa ne oslobađa od ropstva sotone kao Kristovo trpljenje, kojemu je izvor u srcu ili ljubavi. Kad dakle Srce Isusovo, to jest trpljenje što ga je podnio iz žarke ljubavi, staviš na žeravu, na raspaljenu pamet, odmah će sotona biti svezan, pa ti neće moći da naškodi. — Rafael nas napokon miri s Bogom, kad nas navodi na molitvu. Zato je i rekao anđeo Tobiji: »Kad si Boga molio sa suzama na očima, ja sam prinosio tvoje molitve Bogu.« Anđeli nas, koliko mogu, pomiruju s Bogom. Zli nas duhovi optužuju pred Bogom, a anđeli nas opravdavaju, kad prinose Bogu naše molitve, na koje su nas opet oni nagovorili da ih dobro obavimo. Hoćeš li da smiriš Boga koga si uvrijedio? Moli pobožno. Prinose anđeli Bogu tvoje molitve, da te pomiru s Bogom. Sv. Luka kaže, da se je Isus u smrtnoj stisci molio usrdnije, pa Mu se javio anđeo s neba i hrabrio Ga. I to je sve bilo učinjeno radi nas, jer Isus nije trebao anđelove utjehe, već da nam se pokaže, kako anđeli stoje uz one koji pobožno mole, te da ih pomažu i tješe, a molitve njihove da prinose Bogu.

Petak: SV. KRISANTO I DARIJA, mučenici. Krisanto je najprije obratio svoju ženu Dariju, a onda obojica obratiše mnoštvo Rimljana na sv. vjeru. Iza raznovrsnih muka baciše Krisanta u tamnicu, a Dariju odvedoše u sramotnu kuću, gdje ju je lav čuvao. Napokon na salarijskoj cesti iskopaše za oba jamu, pa ih baciše u nju i zasuše je kamenjem.

Subota: SV. EVARIST, papa i mučenik. Otac mu je bio Židov, a sam je bio rođen u Grčkoj. Odredio je, da biskupa, kad propovijeda, poslužuje sedam đakona. Kako su ti đakoni nosili po jednu svijeću, nastao je običaj, da kod svečane biskupove Mise gori sedam svijeća. Taj se običaj održao do danas. Od ovog pape i odredba, da se ženidba javno sklapa i da je svećenik ima da blagoslovi. Umro je mučeničkom smrću za cara Trajana.

Iz svetog pisma.

Zadnji put smo čitali svršetak I. Makabejske knjige i s njom, kako smo rekli, svršava židovska povijest opisana u sv. pismu. Ali postoji i II. Makabejska knjiga, koja nije nastavak, već dopunak prve. U njoj su opisani razni događaji i ispisane listine, što ih nema u I. knjizi, ali spadaju u doba opisano u I. knjizi. Kroz dvije zadnje nedjelje mjeseca listopada sv. Crkva nam čita ove događaje, od kojih ćemo navesti dva najznamenitija.

1. STARAC ELEAZAR

Kad je sirski kralj Antioh stao bijesniti na Židove sileći ih, da se odvrate od svoje vjere i prionu za neznaboštvo, mnogi se iznevjeriše vjeri svojih otaca, ali se neki istaknuše kao junaci i radije volješe poginuti nego li vjeru zatajiti. Tako se je istaknuo odlični starac, imenom Eleazar. Vojnici kralja Antioha silom mu otvoriše usta, da jede svinjetinu, što je Židovima po Mojsijevom zakonu bilo zabranjeno. Ali je časni starac volio slavno umrijeti nego sramotno živjeti, pa dragovoljno pođe na muke. Neki od nazočnih smilovaše se na starca, ali krivim smilovanjem, pa ga uzeše na samo i rekoše mu da će mu donijeti meso koje smije jesti, a on neka se pričinja kako da jede zabranjeno meso, da se tako izbavi od smrti. Ali im Eleazar odvrati: »Ne dolikuje mojoj dobi pretvarati se. Kad bih to učinio, mnogi bi se mladići sablaznili misleći da je starac Eleazar prešao k neznaboštvu, te bih ja grdno osramotio svoju starost. Umirući hrabro za predrage i svete zakone pokazat ću se dostojan starosti, a mladićima ću ostaviti junački primjer. Pa što bi mi uostalom i koristilo da se otmem mukama ljudskim, ruci Svemogućega neću ni živ ni mrtav izmaći. Poslije ovih riječi odmah ga odvedu na muke. Izdišući već pod udarcima reče: »Gospodine, Ti znaš da rado ove muke podnosim, jer se bojim Tebe.« Tako preminu Eleazar ostavivši svima sjajan primjer kreposti i junaštva.

2. SEDAM BRAĆE MAKABEJSKE.

Osim Eleazara istakla se je još jedna majka sa sedam sinova, koje zovemo braća Makabejska, jer nam o njima pripovijeda Makabejska knjiga. Antioh ih dade uhvatiti, te ih stanu biti bičevima i siliti ih da jedu svinjetinu. Ali najstariji između njih reče: »Volimo prije umrijeti nego li prekršiti zakon Božji.« Nato se Antioh razgnjevi i zapovijedi da užare kotlove i tave, da mu izrežu jezik i da ga živa prže na tavi. Dok su njega tako strašno mučili, ostali su jedan drugoga nagovarali na junačku smrt. Kad je prvi umro, dovedu drugoga, i oderu mu kožu s glave. Umirući reče ovaj kralju Antiohu: »Ti nas, bezbožniče, ubijaš, ali će nas kralj svijeta ovoga uskrisiti na vječni život, jer umiremo za Njegov zakon.« Treći pruži ruke hrabro veleći: »S neba sam ih dobio, i nadam se da ću ih od Boga natrag dobiti.« Tako umre on, a za njim četvrti, peti i šesti te se čudio kralj i njegovi doglavnici hrabrosti braće, jer su muke držali za ništa.

Još je najmlađi ostao na životu. Antioh mu se zakune da će ga učiniti bogata i sretna, ako se odmetne od zakona. No kad ga ni ovako nije mogao skloniti, pozove majku i počne je nagovarati neka se pobrine za sina da ne gubi život. Junačka pak majka progovori sinu narodnim jezikom: »Molim te, sinko, pogledaj na nebo i na zemlju i na sve što je na njima i znaj da je to Bog od ničesa stvorio. Ne boj se toga krvnika, nego poput braće svoje primi smrt da te u vječnom životu s braćom tvojom opet nađem.« Dok je majka ovo još govorila, reče mladić svojim mučiteljima: »Što čekate? Ne pokoravam se zapovijedi kraljevoj nego zakonu Božjemu. A ti, zlotvore, ne ćeš izmaći ruci Božjoj.« Tada kralj uzavri od gnjeva i još većma pobjesni na ovoga nego li na sve predašnje. Napokon bude i majka pogubljena.

Pravo kaže sv. Grgur Nazijanski: »Kad su ovo učinili prije Krista, što bi istom bili učinili poslije Krista?«

3. SMRT ANTIOHOVA.

Proročanstvo braće tačno se je ispunilo, Antioha je već na ovom svijetu stigla zaslužena kazna. Kad je naime Antioh čuo za pobjede Jude Makabejca nad njegovim vojskovođama, pođe sam u židovsku zemlju da učini, kako govoraše, od Jerusalema grobnicu židovsku. Ali na putu padne s kola te se rani. U ranama mu se zalegli crvi, komadi mu tijela otpadali i smrad je dodijao cijeloj njegovoj vojsci. Tada poče prizivati Boga i obećavati velike darove za hram, dapače da će postati Židov i naviještati slavu Božju

po svoj zemlji — samo ako ozdravi. Ali ga Bog ne usliši, jer mu kajanje nije bilo pravo, već samo naravno, iz samih vremenitih uzroka. Pa kako je on druge mučio, tako je sam poginuo od svih zapušten u teškim mukama kod Tabe na granici Perzije g. 146. — Tako umiru neprijatelji Božji.

Razumiješ li obrede sv. Mise?

U SVETINJI NAD SVETINJAMA.

Židovski se hram dijelio u tri dijela: predvorje, svetište i svetinja nad svetinjama. U prvi su mogli svi Židovi, u drugi svećenici, a u treći samo veliki svećenik. I sv. Misu možemo prispodobiti sa židovskim hramom. Priprava na sv. Misu, od početka sve do Vjerovanja, je predvorje. Kod tog dijela sudjeluju ne samo vjernici, već i svi koji se tek pripravljaju na sv. krst, katehumeni, svi skupa mole Boga i slušaju riječ Božju. Prikazanje je svetište u koje mogu samo po sv. krstu posvećeni kršćani, da po rukama svoga svećenika prikažu Bogu darove i sami sebe. Pretvorba je pak svetinja nad svetinjama, u koju ulazi samo naš Veliki Svećenik, Isus Krist, da je oškropi ne životinjskom već svojom krvlju. Kod toga zato misnik čini i govori samo ono što je Isus činio i govorio kad je na zadnjoj večeri po prvi put pretvorio kruh i vino. On je sam tada zapovjedio: »Ovo činite na moju uspomenu!« Niko dakle tu ne može ništa da promijeni, tu je Bog neposredno prisutan, te vrijedi ona iz sv. pisma: »Izuj obuću svoju, jer je mjesto na kojemu stojiš, sveto!«

Po pretvorbi Isus dolazi na oltar, pod prilikama kruha i vina nalazi se i žrtvuje se isto kao na Kalvariji, samo na nevidljiv i nekrvav način. P r e t v o r b a j e d a k l e j e z g r a i v r h u n a c s v. M i s e ; možemo slobodno reći: pretvorba je sv. Misa.

Koliko traje pretvorba? Poslužnik pozvoni, misnik uzme u ruke kruh, podigne oči prema nebu, zahvali, blagoslovi i izgovori riječi pretvorbe. Tako isto i nad vinom. Kruh se pretvori u Isusovo tijelo, a vino u Isusovu krv, kad misnik izgovori riječi pretvorbe što ih je Isus izgovorio na zadnjoj večeri. Veličanstven ali i kratak je taj čas, kao što je veličanstven i kratak bio čas stvorenja svijeta i čas utjelovljenja Sina Božjega. Jednostavan je Bog u svojem veličanstvu i sva svoja djela izvodi jednom riječju i u jedan čas. Crkva je pak taj dragocjeni biser uresila prekrasnim vijencem, okružila ga vrlo dubokim i značajnim svećenikovim molitvama, od slavospjeva do Očenaša. Taj je dio uvijek jednak, pa se zato i zove k a n o n Mise, što znači pravilo ili čin Mise. Mi smo u našem prijevodu sv.

Mise tom dijelu dali shvatljivije ime: posvećenje, jer se tada po pretvorbi naši darovi kruha i vina posvećuju, žrtvuju i Bogu darivaju. A ne samo da je taj dio sv. Mise uvijek jednak, nego je dapače skoro posve isti kao i u prvim vijekovima. To je molitva što ju je kod tih uzvišenih časova Crkva molila već u katakombama, pa zato joj se i pozna mučenički pečat prve Crkve.

A sada pogledajmo p r e g l e d t i h m o l i t a v a s kojima je Crkva okružila veliki čas pretvorbe. Skoro će Isus doći na oltar, a s Njime i sav nebeski dvor. Sv. Crkva dapače gleda kako već anđeli silaze da najave dolazak svojega Boga. Zato Crkva u s l a v o s p j e v u poziva svoje vjernike da se pridruže anđeoskim glasovima te da sa trokratnim: Svet, svet, svet... pozdrave Onoga koji dolazi u ime Gospodnje. Slavospjev je dakle krasna uvodna pjesma u najsvetiji i najsvečaniji dio sv. Mise. Središte su pak posvećenje, kako smo rekli, riječi pretvorbe. Osim toga d v i j e m o l i t v e n e p o s r e d n o p r i j e p r e t v o r b e (»Ovaj dakle prinos« i »Udostoj se«) te t r i m o l i t v e n e p o s r e d n o p o s l i j e p r e t v o r b e (»Zato spominjući se«, »Na ove žrtvene darove« i »Smjerno Te molimo«) tvore cjelinu i sadrže molbu Crkve, da Bog primi Isusovu žrtvu kao njezinu. A kao što je Isus rekao: »Kad budem podignut sa zemlje, sve ću privući k sebi«, tako i sada oko Isusova križa na oltaru sv. Crkva okuplja sva stvorenja, pa u posebnim molitvama spominjemo sve s kojima smo na bilo koji način vezani. Prije pretvorbe najprije spominjemo C r k v u na zemlji s Papom i našim biskupom na čelu (»Tebe dakle«), pa sve svoje mile i drage koji su još na ž i v o t u (»Spomeni se«) te se konačno sjedinimo s a s v e t i m a (»Prinosimo Ti«). Poslije pretvorbe molimo najprije za svoje drage p o k o j n i k e (»Spomeni se«), pa za nas g r e š n i k e (»I nama grešnicima«), a na koncu zazivamo blagoslov na sva s t v o r e n j a (»Po kojemu sva ova dobra«).

To je eto najvažniji dio sv. Mise u glavnim potezima. Slavospjev je uvod, a u sredini je pretvorba, obnova Isusove žrtve na križu. Oko križa pak šest skupina koje kao da pružaju ruke i vape sa skrušenim razbojnikom: »Spomeni se mene, Gospodine, kad dođeš u kraljevstvo svoje!« Od presv. žrtve Crkva prima sve milosti, zato u presv. žrtvu uključujemo i svoje drage sa svim njihovim potrebama, a spominjemo se i svetaca koji su po presv. žrtvi došli u nebo da nas i oni svojim zagovorom pomognu. Presv. žrtva sigurno koristi dragim dušama u čistilištu, isto tako i nama jadnim grešnicima, a i na sva stvorenja silazi blagoslov presv. žrtve, da nam ne škode, već da po njima dođemo u nebo.

Malim prijateljima.

Kroz ovu sedmicu, draga djeco, svetkujemo trećeg arhandela što mu znamo ime. Iz biblije vam je dobro poznato, kako je brižno pratio mladoga Tobiju u daleke krajeve, pa ga sv. Crkva zaziva kao vođu i pomoćnika putnika. Danas ću vam zato, djeco, donijeti crkvenu molitvu, koju sv. Crkva želi da je molimo prije odlaska na put. U naše se vrijeme puno putuje, ide se na daleke šetnje, izlete i putovanja. Crkva se kao dobra majka brine za svaki naš korak, nikad nas nepušta same, p i kad kamo idemo, želi da sretno putujemo i da se sretno povratimo. Zato je sastavila ovu lijepu putničku molitvu, koju donašamo ovdje, a vi je danas pročitajte i onda sačuvajte pa je u prvoj prigodi izmolite.

Antifona. Na put mira.

Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov, * jer je pohodio i otkupio narod svoj!
I podigao nam je jako spasenje * u domu Davida, sluge svojega.
Kao što je obećao ustima svetih * iz davnih dana, proroka svojih,
Da će nas spasiti od neprijatelja naših, * i od ruke sviju, koji mrze na nas,
Da će učiniti milosrđe s ocima našim * i sjetiti se svetoga zavjeta svojega,
Zakletve kojom se zakleo Abrahamu, ocu našemu, * da će nam dati,
Da mu izbavljeni iz ruku neprijatelja svojih * služimo bez straha,
U svetosti i pravdi pred njim * dok smo živi.
A ti, dijete, zvat ćeš se prorok Svevišnjega, * jer ćeš ići pred licem Gospodnjim da mu pripraviš putove,
Da objaviš narodu njegovu spasenje * za otpuštenje grijeha njihovih.
Po dubokom milosrdu Boga našega, * po kojemu nas je pohodilo sunce s visine,
Da obasja one koji sjede u tami i u sjeni smrtnoj, * da upravi noge naše na put mira.
Slava Ocu i Sinu * i Duhu Svetomu.
Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda * i u vijeke vjekova. Amen.

Ant. Na put mira i napretka upravio nas svemogući i milosrdni Gospodin, i anđeo nas Rafael pratio na putu, da se mirno, zdravo i radosno vratimo svojima. Gospodine, smiluj se. Kriste smiluj se. Gospodine, smiluj se.

Oče naš tiho do

R. I ne uvedi nas u napast. — O. Nego izbavi nas od zla.
R. Spasi sluge svoje — O. Bože moj, koji se ufaju u Te.
R. Pošalji nam, Gospodine, pomoć iz svetišta. — O. I brani nas sa sa Siona.
R. Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa — O. Protiv neprijatelja.
R. Ništa ne uspio neprijatelj protiv nas. — O. Ni sin bezakonja ne naudio nam.
R. Blagoslovljen Gospodin svaki dan. — O. Dao nam srećan put Bog spasitelj naš.
R. Putove svoje, Gospodine, pokaži nam. — O. I nauči nas stazama svojim.
R. O da bi putovi naši bili upravljeni. — O. Da držimo naredbe Tvoje.
R. Što je krivo bit će ravno. — O. I hrapavi putovi glatki.
R. Anđelima je svojim zapovjedio Bog za tebe. — O. Da te čuvaju na svim putovima tvojim.
R. Gospodine, usliši molitvu moju. — O. I vapaj moj k Tebi da dođe.
R. Gospodin s vama. — O. I s duhom tvojim.

Pomolimo se! Bože, koji si sinovima Izraelovim otvorio put da posred mora prođu suhom nogom, i koji si trim mudracima pod vodstvom zvijezde pokazao put k Tebi, podaj nam, molimo, srećan put i mirno vrijeme, da uz pratnju Tvog svetog anđela stignemo kamo smo se namijenili i konačno da uzmognemo srećno prispjeti u luku vječnoga spasenja.

Bože, koji si izveo slugu svojega Abrahama iz Ura Kaldejskoga i na svim ga njegovim putovanjima očuvao nepovrijeđena, molimo, da se dostojiš čuvati i nas sluge svoje. Budi nam, Gospodine, na polasku pomoć, na putu utjeha, u žegi hladovište, u kiši i studeni pokrivalo, u umornosti nosiljka, u protivnosti zaštita, na sklizavom putu štap, u brodolomu luka, da pod Tvojim vodstvom srećno prispijemo i napokon se neozlijeđeni povratimo k svojima.

Čuj, molimo, Gospodine, molitve naše i uredi put sluga svojih da napredujemo u Tvojem spasenju, pa da u svim promjenama puta i ovoga života budemo uvijek zaštićeni Tvojom pomoću.

Podaj, molimo, svemogući Bože, da obitelj Tvoja stupa putem spasenja i da slijedeći opomene blaženoga Ivana Preteče sigurno dođe k Onomu, kojega je on navijestio, Gospodinu našem Isusu Kristu Sinu Tvomu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. — O. Amen.

R. Uputimo se u miru! — O. U ime Gospodnje. Amen.

Poruke uredništva i uprave.

1. Slijedeće je nedjelje BLAGDAN KRISTA KRALJA, slijedećeg petka zapovijedani BLAGDAN SVIH SVETIH, a u subotu DUŠNI DAN. Radi tih važnih i dragih blagdana slijedeći će broj našega listića izaći u povećanom opsegu. Sadržavat će sv. Misu Krista Kralja, sv. Misu sviju svetih te sve tri sv. Mise što se govore na dušni dan. Uz to će po običaju to sve biti rastumačeno. Cijena će biti ista kao i svim ostalim sveščićima. Molimo ljubitelje liturgije da se zauzmu pa da se taj broj raspača U ŠTO VEĆEM BROJU. Samo molimo, da se povećane narudžbe pošalju odmah. Ko želi, može još da dobije sve ovogodišnje brojeve, ali onda neka odmah naruči, jer nekih brojeva imamo samo još malo na skladištu.

2. Evo nas brzo na koncu I. godišta našeg listića. Bogu hvala za sve! A hvala i onima koji su nam ostali vjerni. Nadamo se da naš list nije uzalud izlazio. Neka Bog blagoslovi sve naše nastojanje! — Mi smo eto učinili što smo bili obećali, i još više. Sada neka i pretplatnici učine svoju, pa neka svi dužnici bez iznimke pošalju ČIM PRIJE PRETPLATU. Jedan nam je neki dan povratio sve brojeve. Je li to pravo? A ipak je poštenije nego primiti sve do zadnjega, pa ne platiti.

3. Često su nas mnogi pitali i pitaju, što ćemo do godine. Neki, koji slabo poznaju liturgiju, misle, da više ne ćemo imati o čemu pisati. A ovo je bio samo prvi naš korak. Ostaje još puno puno posla u obnavljanju liturgijskog života našeg naroda. Zato će naravski listić i do godine izlaziti. Imat će nov sadržaj, dakako liturgijski. Harni ćemo biti za svaki predlog i savjet, a naročito za saradnju. Bit će i vanjskih lijepih promjena. No o tome drugi put opširnije.

Imprimatur! Hvar, 9. XI. 1934. Br. 2492/34. † Miho, biskup.

»ŽIVOT S CRKVOM« izlazi sedmično. Pretplata na godnu Din 40.
Pojedini broj 1 Dinar.

Uplate mogu se vršiti i na br. 38.059 čekovnog računa Hrvatske Tiskovne Zadruge u Splitu.

Narudžbe i pretplate prima svaka katolička knjižara sve prodavaone devocijonalija, a mogu se slati i direktno nakladi:

HRVATSKA KNJIŽARA — SPLIT.

Uređuje: Sveć. Josip Kirigin, Hvar. — Izdaje: Hrv. Knjižara, Split.
Tisak Leonove Tiskare (zastupnik Josip Dadić), Split.